

Ady Endre lengyelországi recepciójának történetéből

Nyomtatásba adta Jerzy Snopek

Ki lehet jelteni, hogy Ady Endre lengyel recepciója 1943-ban vette kezdetét... Magyarországon. Az akkori lengyel háborús menekültek körében a kiváló költő két versgyűjteménye jelent meg. Az első (*Wybór poezji / Válogatott versek/*) Kazimiera Hlakowiczówna fordításában, a második (*Popiołem i płomieniem /Hamu és Láng/*) Tadeusz Fangrat fordításában.

A háborús éveket mindkét fordító Magyarországon töltötte. Hlakowiczówna (aki emigrációja első szakaszát Erdélyben élte át) már közismert, nagyra értékelt költő volt, Fangrat – aki akkortájt a harmincas éveiben járt – alkotói pályájának még csak az elején tartott. Mindketten megtanultak magyarul. Hlakowiczówna többek között Tamási Áront, Fangrat pedig József Attilát fordított. Hlakowiczówna kiváló költészete lényeges rokonságot mutat Adyéval. A magyar költő egyike volt azoknak, akik poézisükkal elbűvölték. A háború után a Londonban megjelenő *Wiadomości* (Hírek) című lap hasábjain Ady-nak szentelt esszét

közölt. Fangrat, akinek alkotói temperamentuma eltért Adyéétól, későbbi élete során – fordítóként – más magyar szerzők felé fordult.

Ady első két kis lengyel kötetének recenzense, Stanisław Vincenz (1888–1971) a XX. századi lengyel humanisztika nagy alakja. A háborús éveket – családjával együtt – ő is Magyarországon töltötte. Polihisztor és poliglott lévén, szenvedélyesen ismerkedett akkor Magyarországgal, a magyar tájjal, történelemmel, kultúrával, a mindennapi élettel. Magyarul többek között barátjától, Áprily Lajostól is tanult. Egy sor jegyzetet és esszét szentelt a magyarság kérdésének. Ezek közül – a lengyel menekültek folyóirataiból és más periodikáiból összegyűjtött anyagokból – elég sokat közöltem 1994-ben a Stanisław Vincenz, *Atlantyda. Pisma rozproszone z lat II wojny światowej* (Atlantisz. Szétszórt írások a második világháború éveiből) című könyvben. Innen származik az a két szöveg is, amelynek magyar változatát alább találja az Olvasó.